

Kmetijski list.

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.



Kmet, pomagaj si sam,
In svoje stališče v državi uravnaj si sam!



Kmečki tabor v Ljubljani 23. novembra.

Shod se je otvoril s petjem „Lepa naša domovina“, in „Hej Slovenci“. Pele so začetno naša kmečka dekleta, vrščene v impozantnih vrstah v narodni noši. Za njimi so peli vsi zborovalci.

Točno ob deseti uri je predsednik stranke Jakob Kušar otvoril zborovanje. Dvorana z galerijo in vsem stranskimi vhodi in dvoranami je bila nabito polna. V drugih prostorih in pred „Unionom“ je bilo kmetov še za enkrat toliko. Velike množice, ki so videle, da ne morejo priti v dvorano, so se izgubili po mestu v raznih gostilnah. Kot strankini govorniki so govorili: Kušar, Urek, Kuralt, Drofenik, Bučar, Mermolja. Glede krpucanja agrarne reforme, ki odreja, da pridejo v poštev za splošno porabo le posestva nad 350 oralov, je bil pozvan navzoči poverjenik za agrarno reformo dr. Lukan na odgovor. Posebno, zakaj se ne zaplenijo v korist prebivalstva vsa graščinska posestva in ona mrtve roke.

Dr. Lukan se je sicer odzval in še precej odgovarjal, umikal pa se je stvarno odgovoriti. Vse, kar bi spadalo v odgovor, je bilo, da je povedal, da on le izpolnjuje ukaz iz Beograda, sam ne more nič storiti. To je zopet jasn dokaz, kako se je treba brigati za našo veljavo tam, kjer se sklepajo zakoni. Danes sklepajo zakone in odredbe mogotci v Beogradu za sebe, da ščitijo svoje interese. Tako je z drugim gospodarstvom, s carino, prehrano, posebno pa z najnesrečnejšo denarno valuto. O vsem tem so povdarjali naši govorniki in pozivali, naj skrbijo, da pri prihodnjih volitvah pošljejo svoje ljudi enotne kmetijske stranke v Beograd. Le lastni ljudje bodo sklepali zakone v našo korist, ovrgli bodo stare, škodljive naredbe in zakone. H koncu je navdušeno pozdravil zborovalce z galerije v imenu navzočih štajerskih kmetov Blaž Jesenik iz Dramelj. Povedal je, da s kranjskimi kmeti vstajajo tudi štajerski kmetje ter vsestransko pridno delujejo za kmečko svobodo in samostojnost.

Po zborovanju se je razvil veličasten sprevod čez Sodnijski trg proti deželnemu dvorcu. Sprevod je vodil oddelek kmečkih jezdecev v starih narodnih nošah. Dolga vrsta okra-

šenih vozov z narodnimi zastavami in zelenjem je poveljevala sprevod, ki je segal skozi Sodnijski trg, Dunajsko in Šelenburgovo ulico. Pred deželnim dvorcem so se vozovi zvrstili, ostali zborovalci so napolnili ves ostali trg.

Deputacija kmetov je odšla z resolucijami v deželni dvorec pred predsednika deželne vlade dr. Žerjava. Dr. Žerjav je deputaciji obljubil, poklicati v prihodnjih dneh predlagatelje in se z njimi posvetovati za ugoditev kmečkih zahtev. Končno se je podal predsednik z deputacijo na balkon, kjer je v lepem govoru pozdravil zborovalce. Tovariš Drogenik je pred zborovalci prečital naše resolucije ter povedal, da je predsednik deželne vlade obljubil, se zavzeti za naše zahteve. Poslovilni govor je govoril z balkona še tovariš Urek. Velikanska množica je z aplavzom odgovarjala. Veličasten in ginljiv je bil pogled na razhajajočo se množico velepomembnega kmečkega tabora v Ljubljani 23. novembra 1919.

Povedal je, da bode Samostojna kmetijska stranka podpirala vsako vlado, dokler vpoštevata naše upravičene zahteve.

Odmevi našega tabora v Ljubljani.

I.

Najlepši dan, kar jih pomni naš kmečki rod, je bil 23. november t. l. Res nekoliko mrzlo jutro, toda suho in krasno. Človek bi mislil, da je pomladni dan, ako bi se ne zavedal, da smo v času puste, mokre pozne jeseni.

Bila je pa vendar le pomlad, saj je oživel naš kmet kakor mlado cvetje v prostrani livadi. Čela nepregledna vrsta z zelenjem, zastavicami in zastavami okrašenih voz se je pomikala po mestnih ulicah proti hotelu „Union“. Lepo razvrščeno so se vozovi obrnili ter čakali svojih ljudi, ki so pohiteli na zborovanje, da tam slišijo iz ust sovrstnikov, iz ust kmetov odkrite, resnične govore, da dado tam skupno duška svoji odločni volji.

Hitel sem tudi jaz tja, da bi prisostvoval prvi veliki slovenski kmečki skupščini, toda zaman se rijem po hodniku od enih vrat do drugih ter skušam priti v sredino dvorane! Vse natlačeno, ne morem blizu, da bi slišal

našega Matijo Gubca in njegove tovariše. Rad ali nerad moral sem ostati zunaj in z mano množica radovednih kmetov, ki bi zadostovali še za enkrat toliko dvorano napolniti. Dasiravno nisem najmanjši človek, se mi je zdelo, da je vse občinstvo večje od mene. Nisem mogel videti čez glave drugega nego v nasprotni strani galerijo, da se tudi ondi občinstva tare. Videti je, da je povsodi neznosna gnječa. Stezam se na prste, a vedno sem še premajhen. Pogledam moje sosede in vidim, da se oni ravno tako mučijo in napeto poslušajo. Tudi jaz napenjam posluš, da bi razumel govornika, a ne sliši se drugega kakor zvok glasu, ki se v natlačeni dvorani po glavah množice tako ubije, da ga nisem zamogel razumeti!

In čuj, vedno večji in večji zvok glasu se sliši od odra in se širi po dvorani, ker že okrog mene in dalje vse občinstvo poje prelepo narodno himno. Tudi jaz poprimem k petju, ki je bilo že proti koncu prve kitice, a drugo kitico pa poje vsa dvorana, hodnik in zunaj z vznešeno navdušenim glasom:

„Črna zemlja naj pogrezne njega, kdor odpada...!“

Tako jel to je prav! si mislim. To je prisega zvestobe, ki jo naj naš narod nikdar ne pozabi! Nikdar naj slovenski kmet, združen v S. K. S., ne pozabi, da tako hitro raste v svoji organizaciji, da je v teku štirinajstih dni zrastel (to je od 9. novembra kakor je g. Dr. Korošec trdil, da je naša strančica kakor malo dete, katerega mati drži in kaže, češ pogledajte, že samo stoji) v mogočnega mladeniča, kateri že lahko prevzame nalogo pojavnika za svoj obstoj in da ga ni nasprotnika, ki bi premagal tega zdravega in čvrstega mladeniča, zakaj ta mladenič je utaboren v poštenju, ljubezni in pravici, tako čisti in brez vse golazni, da ga ne prežene nikdo!

Pohitim na ulico, da najdem svoj voz, gazim blato in iščem, a bilo voz v dveh vrstah ob „Unionu“. Slednjič komaj najdem svoj voz. Bilo so namreč vsi vozovi tako enakomerno okrašeni, da jih je bilo težko razločiti. Na vozu stoječ gledam občinstvo, ki se preriva v široki ulici sem in tja. Različna godala svirajo, da bi kmalu mojega soseda ne mogel v pogovoru razumeti. Vse odmeva in hrušči godbe in pesmi, od visokih sten ulice.

Tu ugledam našega „Gubca“ s svojim „Generalštabom“, kateri pridejo zmagoslavno

med sobrate veselih obrazov do kmečkega voza in se na njega vstopijo.

Prvi voz se pomakne, za njim se razvrsti nepregledna množina drugih, ki jih obdaja z obeh strani gnječa občinstva. Vsa okna in vsi balkoni so polni radovednih meščanov, ki mahajo z robci in klobuki kmetom v pozdrav. Na čelu sprevoda koraka težki, krasni sirasti žrebec s svojim jezdecem — kmetom, ki drži veliko trobojnico v roki, za njim gre krdelo drugih jezdecov — kmetov. Živa podoba, katero si zamorem predstavljati, da gremo do knežjega prestola na Gosposvetsko polje ustoličevati našega kneza, kakor nekdanj svobodni Sloveni!

Na ogromnem Kongresnem trgu se uvrstijo v štiri vrste vozovi, a množica občinstva obkoli od treh strani pročelje deželne dvorca, kamor je šlo kmečko odposlanstvo, da predloži napisane zahteve za kmečko in splošno korist države, za našo pravdo deželnemu predsedniku.

Vse občinstvo nestrpno gleda na balkon dež. dvorca, kakor da pričakuje nekaj odločilnega od tam. In res pridejo kmetje na balkon in ž njimi predsednik deželne vlade! Vse umolkne...

Neki gospod boječe skriva svojo glavo v lepo rumeni zabojček ter se s črno rjuho črez hrbet zakriva na odprtem oknu starega gledališča! Jaz sem mislil, da posnema ptiča noja, na vprašanje so me pa poučili, da je to fotograf, kateri hoče nas vse v tisti mali zabojček vjeti, kar pa mislim, da se mu ni posrečilo.

Na balkonu se oglasi kmet, držeč listine v rokah, ter jih glasno čita. To so zahteve, katere se stavijo na vlado od naše strani. Nato povzame besedo predsednik deželne vlade g. dr. Žerjav ter s čistim, močnim in razločnim glasom vsiplje radost svojega srca nad probujenim kmečkim ljudstvom ter mu obljublja podporo od pokrajinske in osrednje vlade in slednjič nam kliče srčni pozdrav, na kar zaori Njega veličanstvu regentu Aleksandru navdušeni pozdrav iz deseterotisoč grl kmečkega ljudstva!

Zopet stopi mladi kmet, tovariš Urek, v ospredje in govori jedernato, da hočemo zvesto podpirati vsako vlado, katera bode zastopala in upoštevala naše kmečke zahteve, nasprotno pa bomo odločno nastopali proti vsakomur, kdor bi bil proti našim težnjam in koristim!

Še enkrat „Živijo“...! in „Živijo“...! zaori po vse množici, nakar zdrdrajo vozovi, občinstvo hiti z radostjo na vse štiri vetrove, zavedajoč se, da je bil to dan zgodovinskega pomena, ker kmet je uvidel, da je le v lastni združitvi moč.

Notranjski kmet.

II.

Dan 23. novembra 1919 bode ostal za vse veke zgodovinski dan probude slovenskega kmeta. Ta dan je odprl oči vsem onim, ki niso hoteli verjeti in vedeti, kaj koče slovenski kmet. Kdor ni hotel verjeti, da ideja osamosvojitve in kmetove samostojnosti vstaja iz kmeta samega, ne bode po tem dnevu več dvomil. Nad 15 tisoč kmetov in kmetice je oni dan to dokazalo. Vsaka ideja, ki temelji v ljudstvu samem, se prej ali slej udeje (realizira). Ideja ljudstev je bila vse veke zmagovalka sile zlobe. In ideja našega kmečkega naroda po svobodi osamosvojitvi je tako stara, kakor je stara njega sužnost podjarmiljenost. Skozi vse vekove tisočletja sužnosti se je naš kmečki narod spominjal, da je bil kedaj prost svoboden, ko si je prost svobodno volil svoje kneze in postave. Za to

nam pričajo neštevilni boji in vpori naših pradedov.

Po svetovni vojski, ki je pretresala svet in grozila uničiti posebno naš narod, nastopa nova doba. Narod, težko ranjen, še danes vstrepetava v mrzlični omotici. Ali bode umrl? Ne, umreti ne more! Umreti ne sme! Zdravi udje krepkega narodnega telesa nam jamčijo, da se bode v kratkem zacelila še zevajoča težka rana.

Narod bode ozdravel, bode vstal in se oprijel z vzemi udi odločno dela. Z odločnim delom vseh svojih sil si bode zgradil svoj porušeni dom. Dom mora biti veličasten, katerega lastnik bode ves narod. Vsi pridni udje narodne družine naj imajo v njem enake pravice, v kolikor delajo za dobrobit celokupne družine. Trote, ki nočejo graditi doma, pridne delavce ovirajo ter celo razdirajo, kar ti zgradijo, bomo neusmiljeno iztrebili iz naše družbe.

Za vse to nam jamči naš nedeljski tabor v Ljubljani, kjer je bilo zbranih nad 15 tisoč kmetov in kmetice. Naš edino delavni stan, ki se je takoj oprijel z odločnim delom zgradbe novega narodnega in državnega doma, je v nedeljo z vso odločnostjo pokazal in dokazal, da hoče biti na svojem domu sam svoj gospodar. Pokazal je tudi dovolj odločnosti, da hoče prisiliti k resnemu delu tudi druge člane narodne družine, ki še ob strani gledajo, ko drugi pridno delajo. Ko pa je miza pogrnjena, so prvi zraven in hočejo vse najboljše pojesti. Oni, ki dela, naj bi jedel le slabše ostanke.

Nedeljski kmečki tabor, katerega je sklicala „Samostojna kmetijska stranka“, je dokazal, da je odločna volja našega kmeta se združiti v svoji neodvisni samostojni kmetijski organizaciji. Vkljub vsej zlobi, ki je delovala v nasprotnikih, je shod uspel kar najveličastneje, najimpozantneje. Nasprotniki so sklicali ob istem času shode na daleč v vsej ljubljanski okolici z namenom, preprečiti udeležbo. Namen niso dosegli. Dovolj je bilo šole za našega kmeta in kmetice v petletni vojni, da ne sme le ubogati in se slepo pokoriti svoji gospodi. Naučil se je kmet in kmetica misliti s svojo glavo. Dovolj je bilo klečepalstva in prevar. Tudi slepec mora sprevidevati, da kakor je bilo, tako ne gre več dalje. — Ta naš dan bode v bodriilo vsem vztrajnim delavcem, ki so v 4 mesecih svojega dela pokazali v nedeljo 23. novembra obilen sad. Bodi pa tudi v spodbudo vsem onim mlačnim, ki so stali ob strani in gledali, ali bode to res, kar se razglašalo. Vsi zgrabite takoj za delo in pomagajte krepiti našo kmečko moč. Srečnejši pristaši oni, ki želite kmečko svobodo, ljubite red in Jugoslavijo, pomagajte nam gmotno. Darujte v naše sklade. Stroški so ogromni, žrtve voditeljev in organizatorjev veliko.

Dolenjski kmet.

III.

Da bo naš tabor rodil sadove.

Pomagajte vsi, ki to zmorete! Mi moramo zavzeti in pridružiti moramo vsako našo vas naši kmečki armadi. V kratki dobi se bode bila odločilna volilna bitka, ki odloči našo usodo zopet za stoletja. Do tega časa mora biti delo dovršeno. Zmaga mora biti naša, to je naša prisega, dana na ljubljanskem taboru. Zatoraj vsi delavci, ki ste dobre volje, na krov! Vsi na delo! Na shodih, sestankih, pri delu, na potu, na sejnih, povsod, kjer vas pride več skupaj, govorite, učite, kaj je kmetu treba. Vsi, tudi oni, ki žive med nami

na deželi, katerih dobrobit in sreča je odvisna od naše sreče, pomagajte za združenje vseh v deželi v Samostojni kmetijski stranki! Nikogar se ni bati! Kdor ni z nami, je proti nam, je naš sovražnik; bodisi tega ali onega stanu. Bodite ponosni na samostojnost, neodvisnost, prostost! To hočemo v naši novi državi Jugoslaviji. Potomce Tahija, Draškoviča, Alapiča, ki še rujejo po deželi, zasledujte, preganjajte vztrajno in neusmiljeno! Kakor je izginil njih dunajski zaščitnik, tako morajo tudi oni izginiti. Učite kmete, katere majo še podjarmiljene, naj jih zadnji spozna in zavrže. Vodite boj povsod z uma svetlim mečem. „Za našo staro pravdo.“ Ta pot mora biti zmaga naša.

Matija Gubec tudi potomec.

IV.

Zadeli smo jih v živo.

Vsa čast Kranjcem, posebno ljubljanski okolici, za vdeležbo na našem taboru. Le čitajte „Domoljuba“. Pre nas je preziral češ, kaj me brigade, naša mogočnost je nedotakljiva! Sdaj pa po našem taboru v Ljubljani pa sta zadeta s svojo nerodno cokljo S. L. S. in K. Z. v živo. „Domoljub“ skače, razsaja in divja kakor obstreljena zver, ki ne ve najti rešitve. Ko je njega vredni bratec „Slovenski Gospodar“ divjal že cele tri mesece, so razsojevalci politike izjavljali: „Na Štajerskem mora Samostojna kmetijska stranka dobro pridobivati tal, to kažejo napadi v „Slov. Gospodarju“. Na Kranjskem pa je najbrž slabo, ker se „Domoljub“ malo zmeni. No, sedaj pa sedaj! Vsa čast deželi Kranjski! Tovariši, tovarišice! Kmetje, kmetice in vsi drugi na deželi, posebno organizatorji, voditelji!

Napadi nasprotnikov naj vam bodo v spodbudo, ker so dokaz, da smo na pravi poti. Delajte pridno, vztrajno, neizprosno, samozvestno kot samostojni, neodvisni, svobodni državljani, enaki med enakimi!

Štajerski kmet.

Strokovna izobrazba na kmetijskih šolah.

Dogaja se dostikrat, da naši ljudje ne vedo, katerih predmetov se uče gojenci raznih kmetijskih šol. Za praktično življenje se več nauče, kakor marsikateri drugi stanovi, kar se vidi iz v nastopnem naštetih predmetov.

Predmeti, o katerih se predava na visokih šolah so: višja matematika, fizika in mehanika, kemija, geologija, pedagogija, agrarna kemija, nižemerstvo, vremenoznanstvo, anatomija, rastlinske in živalske bolezni, bakteriologija, narodno gospodarstvo, agrarna politika in agrarna statistika, zakonoznanstvo, civilno, trgovsko in menično pravo, kupčijstvo, zadružništvo, splošno stavbenstvo, kulturno-tehnično vodno stavbenstvo, kemična tehnologija, elektrotehnika, splošno in specialno poljedelstvo in rastlinarstvo, gojitev rastlin, sadjarstvo, vinarstvo, živinoreja, živinozdravstvo, mlekarstvo, poljedelsko gospodarstvo, enciklopedija gozdarstva, knjigovodstvo i. dr.

Predmeti srednjih šol so: računstvo, fizika, vremenoznanstvo, prirodoznanstvo, poljedelstvo in rastlinstvo, sadjarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo, risanje, živinoreja, mlekarstvo, gospodarstvo, gozdarstvo, kemija, strojništvo, zakonoznanstvo, kupčijstvo in zadružništvo.

Na nižjih šolah se poučuje: računstvo, risanje, spise, fizika, prirodoznanstvo, poljedelstvo, rastlinarstvo, živinoreje, mlekarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, gozdarstvo, živinozdravstvo, zadružništvo, kupčijstvo in zakonoznanstvo.

Štejem si v svojo dolžnost, predstoječe obelodaniti, da različni doktorji in drugi zvedo, s čim se pečajo naši gospodarji in kmetijski strokovnjaki, da vidijo, da zamorejo absoluti teh šol uspešno zastopati koristi kmečkega stanu tudi v raznih korporacijah in v parlamentu, ker se ne uče samo predmetov, ki se tičejo kmetijstva, temveč tudi marsikaterih drugih obžekornih stvari. Zato so vsled svoje vsestranske izobrazbe celo sposobnejši za najraznovrstnejše zastope, kakor n. pr. advokati, ki poznajo navadno izborna kazenske paragrafe, a o drugih stvareh nimajo niti trohice pojma. Naši „Samostojni kmetijski stranki“ se ni treba bati, da ne najde v svojih vrstah primernih ljudi z vsestransko izobrazbo. Kmetije, ne dajte se begati in plašiti z odgovori, da naša stranka nima vsaj takih talentov, kakor so jih imeli dosedanji mogotci SLS! Zaupajte eden drugemu in voditeljem, kateri vodijo boj za kmečko Staro Pravdo!

Širite misel ujedinjenja slovenskega kmeta!

Važna naloga naših organizacij.

Ko se je ustanovila „Samostojna kmetijska stranka“, si je načrtala v svoj program, da sprejema v svoje vrste kot voditelje le kmetovalce po poklicu in kmetijske strokovnjake, tako da postane res čista kmetijska organizacija. Že danes se pa pojavljajo glasovi od strani stranki sovražnega časopisja, ki pravijo, da bi bila vlada kmečke stranke nemogoča, ker jej manjka izobraženih in politično zrelih zastopnikov, ki bi bili zmožni voditi državno politiko. Kakor vsi drugi stanovi, ima pa tudi kmečki stan dosti izobraženih in praktično izkušenih pripadnikov. Taki poštenj, od zaupikov stranke predlagani kmetovalci naj bi ob prihodnjih volitvah kandidirali za poslance naše stranke. Da pa pridobi naše zastopstvo ali klub na živahnosti, kazalo bi na vsak način, da pritegne v svoje vrste tudi odlične kmetijske strokovnjake, ki vsled svoje vsestranske kakor tudi splošne izobrazbe lahko tudi v politiki stoje kot svetovalci kmetu na strani. Ni torej potreba, da se poveri vodstvo stranke advokatom ali kake druge vrste gospodi, ki si tega tako želijo; prepričali jih bomo, da pojde v naših vrstah resnično tudi brez njih. Zato je naloga vseh kmetijskih strokovnjakov, bodisi zasebnih ali javnih, da vstopijo v naše vrste. Ne samo kmetijski strokovnjaki v ožjem pomenu besede, ampak tudi gozdarji in živinozdravniki spadajo v našo stranko, saj so po svojem poklicu s kmetijstvom v najožji zvezi. V vrstah strokovnjakov se pa doslej vidi velika neodločnost — sira pred močjo drugih, sedaj na krmilu stoječih strank.

Našemu izvrševalnemu odboru bodo vsi cagovci dobro v spominu, nasprotno pa bomo zaupali tistim, ki zvesto in kar najhitreje stopijo v naše vrste. Naloga našega kmečkega ljudstva pa je, da se tudi oklepa svojih strokovnjakov. Krajevni odbori naj jih pokličejo v svoje vrste in naj jih obenem pozovejo, da jih o priliki njihovih shodov poučujejo. Na ta način spozna ljudstvo svoje ljudi, spozna njih zmožnosti, oni pa pridobijo zaupanje ljudstva, kar je že v interesu njih poklica kot kmečkih učiteljev in svetovalcev.

Znane so mi razmere v inozemstvu in vem, kako se tam kmečko ljudstvo oklepa svojih strokovnjakov. Občinski odbori ali kmetijske organizacije zahtevajo tam same od časa do časa, da se jih pouči v eni ali drugi stroki. Tak predlog stavi po navadi kak absolvent kmetijske šole, ki je praktičen kmetovalec. Tako pridobi ljudstvo na svoji izobrazbi in se pri taki priliki rešujejo različna vprašanja, ki so s kmetijstvom v zvezi.

Pri nas pa je žalibog za kmetijski pouk med gospodarji še veliko premalo zanimanja. Dasi tukaj država sama plača potne stroške kmetijskega učitelja, mora le-ta še sam vsestransko agitirati za udeležbo pri pouku, naprositi župni, občinski urad in šolsko vodstvo, da predavanje razglase in da se ljudstvo predavanja udeleži. In še tu je uspeh dostikrat neznan. Ljudstvo se sploh ne zanima ali si predavanja ne želi in se predavanja kratko malo ne udeleži. To se mora izpremeniti! Zavedni kmetovalci morajo sami zahtevati, da jih kmetijski strokovnjaki pouče in da se z njimi seznanijo. Kmetijski strokovnjaki morajo biti vedno in povsod vaši svetovalci. Da se to uresniči, je gotovo važna naloga naših krajevnih organizacij.

Agrarec.

Politične vesti.

Volitve na Ogrskem. Vseh volilcev je nad pol milijona, med temi polovica žensk.

Protestiramo! Došla nam je sicer še nepotrjena vest, na nameravajo v Beogradu odrediti, naj bi se vršile volitve v Narodno predstavništvo po starem srbskem volilnem redu, ki ne pozna splošne in enake volilne pravice, temuč sme biti voljen za poslanca le tisti moški, ki je star vsaj 30 let ter plačuje najmanj 60 dinarjev direktnega davka. Voliti pa smejo le nad 21 let stari moški, ki plačujejo 15 dinarjev direktnega davka. V vsakem volilnem okrožju se voli po več poslancev, a na vsaki listi morata biti po dva kvalificirana kandidata, to je taka, ki sta dovršila kako visoko šolo. Proti taki nakani mi samostojni kmetije odločno protestiramo. Naš poglavitni namen je vendar, da se otresemo vsakršnega jerobstva. Mi hočemo zastopati svoje težnje po lastnih pristaših ter ne potrebujemo za to nikake gospode. Za naše potrebe ima naš človek dovolj „visoke šole“ izkušenj in trpljenja. Kot resnično neodvisni in samostojni kmetovalci pa smo tudi pravi demokrati, bolj kot oni, ki nosijo to ime na svojih praporih. Kot taki pa tudi hočemo, da imajo pridne, razumne in z nami možni misleče žene iste pravice.

Narodno predstavništvo odgodeno. Vlada je sklenila, da se seje začasnega narodnega predstavništva odgodijo za dva meseca.

Evo ne — jasnega dokaza! „Domoljub“, ki stika povsod liki psiček po smetišču, je našel kost, ki jo hlastno obira. Na drugem mestu povemo, kako zagonetna je naši stranki neka okrožnica J. D. S., s katero nimamo nikake zveze. Značilna pa je „Domoljubova“ ogorčenost. Podoben je „Domoljub“, oziroma njegova „Kmečka zveza“ postarani devici, ki pri odprtem oknu ponoči preži in prisluškuje, ako bo prišel fant pod okno lepe, mlade, krepke sosedice. In res zasliši trkanje in molodovanje pod sosedinim oknom. Čednostna sosedica se sicer ne odzove, ne odpre okna. Toda stari, prezirani hinavki je že to dovolj. Greh se je mislil delati! Gorje pohujšanemu svetu! Takoj zjutraj raztrobi po celi vasi, zatoži staršem in župniku. In prav se zgodi vasovalcu, privošči sramoto nedolžni deklici, ki trkanje morda niti slišala ni ali ga pa slišati ni hotela. Zakaj pa vasovalcu ne vidi njenega okna, ki je na stečaj odprto? Mi pa pravimo, da je gotovo več vredna mlada, čvrsta dekle, ki jo oblegajo snubci, četudi morda še nima toliko dote kakor pa starikava, nevoščljiva svetohlinka, ki čaka zaman pri odprtem oknu.

Kaj bo z Reko? Predsednik Wilson je poslal italijanski vladi zelo odločen dopis, v katerem zahteva pravično in naglo rešitev Jadranskega vprašanja, v nasprotnem slučaju pa grozi, da odtegne Amerika Italijanu vsako gospodarsko pomoč. To pismo je tako vplivalo na italijanske politike, da je Nitti izjavil, da želi Italija živeti z Jugoslovani v prisrčnih odnosih.

Volitve v Italiji. Pri zadnjih volitvah v italijanski parlament so dobili socialisti in klerikalci trikrat več poslancev kot so jih imeli dosedaj.

Gospodarstvo.

Ne zaničujemo se sami! Povsod slišimo samo zabavljanje čez vse, kar je našega in med nami. Vojska gotovo ne nosi dobrega splošnosti. Vsaka država ima po vojski težave za notranjo ureditev, tako tudi naša. Ako hočemo položaj zboljšati, ne smemo le zabavljati, marveč vsi pridno delati. Le s pridnim delom vseh notranjih sil bomo odpravili draginjo in revščino.

Pomagajmo vsi graditi lastni dom, ne stremimo za tujo streho. Povsod je slabše kot doma!

Nemčija dela. Nemški narod, čeravno premagan, se je prvi zdramil iz vojne omotice. Začel je pridno delati. Namesto 8 ur dela se v Nemčiji po 10 ur v vseh podjetjih. Osem ur delajo Nemci za sebe, dve uri pa za državo. Z delom hočejo zgraditi in zopet utrditi državo. Pri nas je bila pa prva odredba zmanjšanje delavnega časa, poleg tega se še vrše štrajki.

Kako je v Rusiji. V zadnjem času se vrše ljuti boji med boljševiki in nasprotnimi četami. Kdo bode zmagal, je še nejasno. Soditi je, da se boljševiki vdajajo. Iz poročil vjetnikov, ki od tam prihajajo, vlada v žitnici Evrope glad. Kmetu so vse pobrali brez plačila, da nima veselja delati ter se tudi on pridružuje eni ali drugi vojni stranki. Kmet je brez vse veljave. Pol milijona petrograjskih delavcev je vkrotilo in zaslužilo 100 milijonov kmetov, ker niso bili organizirani. Tako hoče tudi pri nas 100 tisoč organiziranih delavcev komandiroti 11 milijonov kmetov. Da kmetje preprečimo rusko nevarnost, združimo se vsi v svojo stranko, dokler je čas.

O sekvestrih in nadzornikih veleposestev nam prihajajo od vseh strani težke obtožbe. Pozivljamo svoje somišljenike, da nam tozadevno sporoče dejstva, podprta s pričami in dokazili, na kar bomo brezobzirno potrebno ukrenili in tudi do konca zasledovali.

S kmetijstvom zvezani obrtni krogi, zlasti lesni, se pritožujejo, da se pri razdeljevanju vagonov za eksport protežira hrvatska judovska trdka „Croatia“ na škodo naših proizvajalcev, ki vzdržujejo veliko število delavskih rodbin, dočim judovska „Croatia“ le prekupe in kupčuje. Tako je pri zadnji razdelitvi vagonov dobila „Croatia“ 18 vagonov za eksport, domače trdke so bile pa ali prikrajšane ali pa sploh niso nič dobile. Opozarjamo vlado s pripombo, da protežiranje Judov v Sloveniji ne bomo trpeli, pa naj bo z njimi v zvezi kdor hoče!

Razno.

Angleški kredit naši državi. Angleška vlada je dovolila 26 milijonov funtov šterlingov kredita za uvoz raznega blaga k zaveznikom, predvsem v Jugoslavijo.

Tudi Madžari so od nas odvisni. Ogrska dobi iz Jugoslavije 3000 vagonov žita in moke, 20 vagonov masti in 300 vagonov žive. — Ogrska je sicer kmetijska dežela, toda boljševiki (komunisti) so vse oplenili ter splašili kmetovalce, da niso hoteli obdelovati njiv.

Tiskarska stavka v Sloveniji je končana ter začno časopisi zopet redno izhajati. Seve bode z rednim tiskanjem še nekaj časa težave, ker se je tiskarnam nagromadilo nujnega dela.

Ljubljana dobi najvišje sodišče. Regent Aleksander je podpisal ukaz, naj se ustanovi v Ljubljani kasacijsko sodišče, kakršno smo nekaj imeli le na Dunaju.

Vinske cene v Nemčiji rasejo skoraj neverjetno. Liter novega pridelka velja 30—40 mark.

700 vagonov žita za Slovenijo namerava priskrbeti ministarstvo za prehrano vsak mesec.

Vojni vjetniki iz Italije se vrnejo do konca tega leta domov.

Cene sladkorju. Vlada je trgovalcem dovolila, da sami dobavljajo sladkor iz inozemstva. Cene sladkorju v inozemstvu pa so visoke (20 do 24 K za kg).

Naša trgovska mornarica. Naš minister in delegat dr. Trumbić je iz Pariza brzojavil, da je vprašanje o naši trgovski mornarici ugodno rešeno. Jugoslavija dobi brodovja za 250.000 ron.

Za ravnatelja ljubljanske tobačne toarne je imenovan g. Jos. Mandelj.

Kaj je „Ekonom“ in kaj hoče.

„Ekonom“ je začel te dni poslovati. Skladišče ter skladiščna pisarna se nahajajo v Ljubljani za Novim Svetom (Cesta na Rudolfovo železnico št. 7), pisarna ravnateljstva in tajništva je pa v Sodni ulici št. 3. To je delniška družba, pri kateri jamči vsak član le z zneskom, ki ga je vplačal za akcijo in nič več. Akcija ali delnica stane 200 K. Vsakdo jih lahko kupi več. Te dni odpošlje Pripravljalni odbor družbe na vse krajevne odbore S. K. S. večje število položnic. Krajevni odbori naj zberejo priglasi- telje za delnice v posebni zaznamek z natančnim naslovom in poklicem, oddajo vsakemu priglasi- telju eno položnico, s katero priglasiatelj pri pol- ljubnem poštenu uradu vplača znesek tolikokrat po 200 K, kolikor delnic misli kupiti. Krajevni odbori naj pošljejo svoje zaznamke o priglasi- teljih na naslov „Ekonom“, Ljubljana, Sodna ulica št. 3. Vsak priglasiatelj, ki bo sprejet od Pripravljalnega odbora za člana, dobi še posebno bančno potrdilo v smislu zakona. Pristopi lahko vsak posestnik, vsaka posestnica, vsak obrtnik in vsaka obrtnica in delavec, ako pripade ali vsaj simpatizira s cilji, ki jih zasleduje Samo- stojna kmetijska stranka, to je osvoboditev kmeta, obrtnika in malega človeka sploh od go- spodarskega in političnega izkoriščevalstva. Ja- nuarja 1920 se bo vršil ustanovni občni zbor „Ekonom“, pri katerem bo imel vsak član en glas. Tedaj bodo izvolili člani iz svoje srede Upravni odbor, ki bo glava družbe, kateremu

bo pripadla tudi naloga nastaviti tudi primerno službeno osebje, in pa Nadzorstveni svet, ki bo celo podjetje nadzoroval. V službo bo treba pri- tegniti potrebne strokovne moči.

Namen „Ekonom“ je preskrbljevati prebi- valstvo, pred vsem pa svoje prijatelje, po last- nih nabavnih cenah z vsemi potrebščinami, kot z živežem, obleko, orodjem, na drugi strani pa nakupovati od kmetovalca in obrtnika njegove proizvode, ter jih oddajati naravnost porabniku. Njegov namen je torej potlačiti cene onih pred- metov, ki jih moramo v Slovenijo uvažati, kar bo dosegel s tem, da bo s pritiskanjem cen na te predmete izločeval tihotapce, navijalce in ve- rižnike, na drugi strani bo pa našemu kmeto- valcu in obrtniku plačal lahko višje cene kot drugi nakupovalci, ker bo prodajal blago kon- zumentom iz prve roke, torej z izločitvijo vmesnih dobičkarjev in spekulantov. Na ta način bo skušal „Ekonom“ uveljaviti pri nas zopet po- šteno trgovino ter dosegljive cene, pri čemer bo podpiral tudi one trgovce na deželi, ki bodo hoteli delati z njim vred po njegovih načelih, dajoč jim, kjer bo krajevna potrebščina, blago tudi v razprodajo, toda predpisujoč jim pri tem natančno cene in dobiček.

Tajništvo Pripravljalnega odbora.

Poziv

vodstvu Jugoslovanske Demokratične Stranke.

Z okrožnico z dne 20. novembra t. l., poslano Vašim krajevnim organi- zacijam, sporočate istim, da snujejo — Vaši pristaši z nami delniško družbo „Ekonom“.

Vsled tega Vas v imenu dostojnosti pozivljem, da tekom 14 dni navedete konkretna dejstva, na podlagi katerih ste zamogli podati svojim pristašem gornjo izjavo, ker bi sicer morali sma- trati, da gornja okrožnica ni nič dru- zega kot prikrit napad na našo stranko z namenom, isto diskreditirati kot Vaš privesek, kar pa sami dobro veste, da ne odgovarja resnici.

Za slučaj, da je gornja okrožnica šla v svet brez vednosti vodstva, pro-

sim pojasnila in dokazil tekom istega roka.

Pripominjam in povdarjam ponovno, da je S. K. S. popolnoma nova, neod- visna stranka, ki se je ustanovila prav radi tega, da se kmet otrese tako li- beralnih kot klerikalnih varuhov ter se postavi stanovsko, gospodarsko in po- litično na lastne noge.

V Ljubljani meseca decembra 1919.

Načelnik Samostojne Kmetijske Stranke:

Jakob Kušar

kmet v Notranjih Goricah.

Tajništvo SKS.

naproša vse krajevne odbore da mu naj- dalje do 20. decembra sporoče:

1. sestavo krajevnega odbora z na- slovi predsednika in vseh odbornikov;
2. krajevni delavni okoliš s sedežem odbora;
3. število moških članov od 20. leta naprej;
4. število pristašev S. L. S., J. D. S. in J. S. D. S.;
5. najnujnejše krajevne potrebščine.

Glede „Ekonom“ naj sporočajo Krajevni odbori istemu mesečno, kakšne so potrebe njih okoliša za prihodnji mesec na živežu in drugih življenskih potrebščinah.

„Ekonom“ bo istim po možnosti ustrezal.

Vsakemu poročilu naj se doda, na koga naj se blago pošlje in kdo garan- tira za plačilo. Vsak račun mora biti tekom 14 dni poravnan.

Listnica uredništva.

Radi pomankanja prostora nismo priobčili vseh inseratov. Toliko v pojasnilo.

Naročniki, kateri lista ne prejema- jo, naj takoj raklamirajo na upravo lista.

Svetla.

Baterije žarnice vseh tipov, elek- trotehnični predmeti.

Generalna reprezentanca za kraljestvo SHS

Janko Pogačar

Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Restavracija Krvarić

(prej Perles), Ljubljana, Prešer- nova ulica št. 9, se priporoča.

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem listu. Velikost pri- čujočega poziva stane za „Male oglase“ 12 K, polo- vica tega prostora 6 K. Najmanjši oglas 4 K. Denar pošiljajte vedno naprej!

Tajništvo SKS

prosi vse predsednike Krajevnih od- borov, da se vsi zglasijo pismeno ali osebno s polnimi naslovi v najkrajšem času in to radi korespondence.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

v Ljubljani

I. Z. Z. N. Z.

Obrestuje hranilne vloge po 3%. Sprejema vloge na tekoči račun. Če- kovni promet. Eskont in inkaso menic. Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Stanje hranilnih vlog nad 50.000.000 K.

Rezervi zakladi nad 1.000.000 K.

Ustanovljena leta 1881.

Ustanovljena leta 1881.

MLATILNICE

za ročni in vrtilni pogon, vratila (gepelne), čistilnike, trijerje, slamo- reznice za pogon z roko in s silo sadne in vinske stiskalnice, sadne mlne, brzoparilnice, stiskalnice za seno in poljedelske stroje ima vedno v veliki izbiri v zalogi

FRANC HITTI v Ljubljani na Sv. Martinovi cesti št. 2.

Edina zaloga poljedelskih strojev iz tvornice Umrath & Co.

„IMPEX“

importna in eksportna družba z. o. z. v Ljubljani.

Tvrdba „IMPEX“ se peča z vsemi panogami izvozne in uvozne trgo- vline, preskrbuje domačo industrijo s potrebnimi surovinami in izvažja indu- strijske proizvode lastne države. Preskrbuje domači trg s kolonialnim blagom ter prevzame vse trgovske transakcije z inozemstvom.

Kupuje, izdeluje in izvažja vsakovrstne lesne izdelke. Za časa prehodne dobe pospešuje družba izmenjavo blaga z inozem- stvom, da ščiti domačo valuto.

Poslovanje na lastni račun in v komisiji. Podružnice in zastopstva na vseh svetovnih tržiščih.